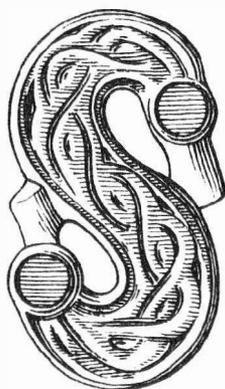

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

SÍDLIŠTĚ Z DOBY ŘÍMSKÉ U HULÍNA

/ okr. Kroměříž /

Zdeněk F i š e r, Okresní muzeum, Kroměříž

/ Tab. 29 /

Ze sběrové činnosti spolupracovníka muzea D. Kolbingera pochází i poměrně početný materiál z doby římské, který jmenovaný nasbíral na katastru obce Hulína v trati "Daleké". Soubor obsahuje jemnější i hrubší střepy, někdy s hlazeným hrdlem, pravidelně zdobené hřebenem rytými obloučky, svazky rýh, vlnovkami, nehtovými důlky ve vodorovných a svislých řadách, jindy s výzdobou prováděnou kolkem ve tvaru klínku.

Uvedený římský materiál, který není na katastru obce Hulína ojedinělý, neboť již z dřívějších sběrů je prokázáno římské osídlení v tratích "Nivky za drahou" a "U Isidorka", lze datovat do 2. a 3. století n. l.

Siedlung aus der römischen Kaiserzeit bei Hulín / Bez. Kroměříž /. Aus der Lesefunden des Mitarbeiters des Museums D. Kolbinger stammt ein verhältnismässig zahlreiches Material aus der römischen Kaiserzeit, das Genannter im Kataster der Gemeinde Hulín in der Flur "Daleké" sammelte. Das angeführte Material, das man in das 2. und 3. Jahrhundert u. Z. datieren kann, ist im Kataster der Gemeinde Hulín nicht vereinzelt, denn schon aus früheren Lesefunden ist hier eine Kaiserzeitliche Besiedlung in den Fluren "Nivky za drahou" und "U Isidorka" bekannt.

SIEDLUNGSOBJEKT AUS DER VÖLKERWANDERUNGSZEIT IN DRSLAVICE

/ Bez. Uherské Hradiště /

Jaroslav T e j r a l, AÚ ČSAV Brno

Im September des vorigen Jahres wurde durch Mitglieder des AÚ ČSAV in Brno die Grabung einer Niederlassung aus der Völkerwanderungszeit in Drslavice bei Uherský Brod / Bez. Uherské Hradiště / durchgeführt. Auf den Fundort machten die Ausgrabungen von J. Pavelčík in den fünfziger Jahren aufmerksam, dem es gelang einige Siedlungsobjekte mit reichem Scherbenmaterial abzudecken. Ein Teil dieser Lokalität ist durch intensive Terrainherrichtungen gefährdet und so hatte also das ganze Unternehmen einen Rettungscharakter.

Durch die neue Grabung gelang es zwei Siedlungsobjekte abzudecken, von denen das erste / Objekt 1/1974 / bereits völlig durch das Abnehmen der Erdschichten und durch die Terrainherrichtungen vernichtet war. Den ärmlichen archäologischen Inhalt bildeten einige atypische Keramikbruchstücke. Nur vereinzelte Stücke kann man aufgrund der Verzierung und Durchführung in die Burgwallzeit einreihen.

Bemerkenswert war Objekt Nr. 2/1974, das sich teilweise schon auf der Oberfläche, ca. 50m von Objekt Nr. 1/1974, abhob. Nach der Abnahme der Ackerkrume erschien in einer Tiefe von 30cm sein ziemlich unregelmässiger Umriss, dessen Ränder besonders in den nordwestlichen und südwestlichen Partien sehr unsharp waren. Die Ausfüllung des Objektes bildete im westlichen Teil schwarzbraune Erde, im östlichen Teil war die erdige Schicht stark mit Löss vermengt. Überall waren Holzkohlenfragmente und Lehmbewurfstücke verstreut. Eine zusammenhängende Lehmbewurfsschicht, ca. 30cm mächtig, hob sich knapp ober dem Boden ab.

Nach der Ausarbeitung offenbarte sich das Objekt als ein sehr unregelmässiges Sechseck mit abgerundeten Ecken. Die Wände waren ziemlich durch das Abrutschen der umliegenden Mergelerden deformiert, die durch zungenförmige Ausläufer in die Ausfüllung des Objektes reichten, das sich in das abfallende Terrain eintiefte. Der Boden der einzelnen Objektteile, dessen Nordsüd- 6,6m, die Westostachse 5,2m betrug, war daher ungleich eingetieft. Im südlichen Teil betrug die Tiefe des Bodens 155cm, während im nördlichen bloss 80cm von der Oberfläche des ursprünglichen Terrains. In den westlichen Partien des Objektes hob sich nach der Entfernung des schwarzbraunen erdigen Ausfüllung der Grundriss einer kreisförmigen Grube im Durchmesser von 140cm ab. Im Querschnitt war sie schlauchförmig und ihr Boden erreichte eine Tiefe von 300cm unter dem Niveau des ursprünglichen Terrains. Die erdige Ausfüllung dieses brunnenartigen Gebildes unterschied sich keineswegs von der übrigen Ausfüllung des Objektes, lediglich bei dem Boden war sie stark mit grünlichem Löss vermengt.

Es ist bemerkenswert, dass man keine markanteren Spuren von Konstruktionselementen feststellen konnte, nur im südlichen Teil des Objektes hoben sich im Boden einige unregelmässige kreisförmige Eingriffe im Durchmesser von 15 bis 20cm ab, die allerdings so seicht / Tiefe ca. 5cm unter dem Bodenniveau des Objektes / und so unregelmässig situiert waren, dass ihre Interpretation als Überreste nach einer Pfostenkonstruktion sehr zweifelhaft ist.

Aufmerksamkeit verdient der archäologische Inhalt des Objektes. Den überwiegenden Teil bildeten Bruchstücke grob gekneteter Keramik, am meisten von Topf- und Schüsselformen, von denen man einige

ganze Stücke rekonstruieren konnte. Nicht einmal Drehscheibenkeramik fehlte. Sie ist einerseits durch Bruchstücke von schüssel- und vasenförmigem Geschirr, in grauer Tönung aus feingeschlemmtem Ton gebrannt, andererseits durch Fragmente grösserer Vorratsgefässe aus gröberem mit Sand vermengetem Material repräsentiert. Die Wände der feinen Ware sind meistens durch Längsriefen und Leisten gegliedert, hie und da erscheint eine geritzte Verzierung von mehrfachen Wellenlinien. Die provinzialrömischen Töpfererzeugnisse sind durch Bruchstücke grünglasierter Mortarien und durch das Bruchstück einer dünnwandigen Schüssel, deren Teig kleine Sandkörner besitzt, repräsentiert.

Die Datierung des gesamten Objektes in die alleinige Neige des 4. und in den Beginn des 5. Jahrhunderts sichert der Fund eines gut erhaltenen Geweihkammes mit bogenförmigem Griff.

Die chronologische Einreihung unterstreicht den engen zeitlichen und kulturellen Zusammenhang der erwähnten Hinterlassenschaft mit Funden, die auf derselben Lokalität bereits vor Jahren getätigt wurden. Lassen wir die Siedlungsobjekte ausser acht, die zu Beginn der fünfziger Jahre durchgraben wurden, steht im Vordergrund besonders das reiche Körpergrab mit deformiertem Schädel, einem goldenen hunnischen Ohrgehänge, mit goldplattierten Schnallen und provinzialrömischen Importen, das bereits vor dem zweiten Weltkrieg ausgegraben wurde. Die Bestätigung der Beziehung zwischen dieser Bestattung, die zweifellos einem Angehörigen oder einer Angehörigen der gehobenen gesellschaftlichen Schicht angehörte auf der einen Seite und andererseits der Siedlung, in deren archäologischem Inhalt sich ausser einigen Elementen nomadischen, südöstlichen und donauländischen Ursprunges vor allem Keramik der heimischen barbarischen Provenienz geltend macht, wirft ein helleres Licht auf Fragen des gegenseitigen Verhältnisses der autochthonen und der fremdartigen Bestandteile der damaligen Population.

OBJEV POHŘEBIŠTĚ Z DOBY STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ A POZDNÍ DOBY HRADIŠTNÍ U ŠAKVIC

/ okr. Břeclav /

Boris Novotný, AÚ ČSAV Brno

/ Tab. 30 - 35 /

V červenci 1974 oznámil Jan Tým, že při výkopu sklepního prostoru u novostavby svého domku nalezl Dr. Vojtěch Hutr v Polní ulici č. p. 296 / parc. č. 1063/1/ nádobu. Při bližší prohlídce bylo zjištěno, že pochází z výkopem již zničeného hrobu. Ve vzdálenosti asi 2 m směrem k západu byl zásahem rovněž z větší části zničen hrob koně. Při prosivání již odvezeného písčitého materiálu z výkopu byly nalezeny další zlomky nádob. Proto bylo rozhodnuto provést na vedlejších, doposud nezastavěných parcelách /čp. 1066/1, 1066/2, 1067/ záchranný výzkum, neboť se na nich připravuje výstavba rodinných domků.

V průběhu výzkumu bylo odkryto 53 hrobů z období stěhování národů, které byly orientovány ve směru od západu k východu. Tak ku příkladu v blízkosti novostavby byl odkryt velký hrob č. 3 / rozměry 300x240 cm, hloubka 300 cm/. Hrob byl již v dávné minulosti vyloupen a v písčitohlinité výplni se našlo množství vápencových kamenů a velkých balvanů chaoticky navalených na sebe. Pocházely z hrobové komory, zničené druhotným loupežným zásahem. Tato kamenná komora byla kombinována ještě s konstrukcí dřevěných sloupů, které zřejmě nesly jakési přestřešení. Do dna půdorysu hrobu byly totiž v místech zaoblených rohů vyhloubeny čtyři kúlové jamky a pátá byla umístěna v čelní stěně uprostřed. Na dně ležela koňská lebka v neanatomické poloze, poblíž železného udidlo, kroužek a skleněná perla a proto je možné, že na dřevěné konstrukci nad lidským pohřbem byl pochován kůň.

Těsně vedle tohoto hrobu ve směru k jihu ležel další 430 cm hluboký hrob č. 79 / 220 x 120 cm/. U severní strany vybíhal ve výklenek / 130 x 150 cm/, hluboký 340 m. Rovněž tento hrob / jakož i všechny další / byl vykraden a kostra pohozena. Z nálezů se dochovalo drobné pozlacené, vpichy zdobené jazykovité nákončí a nádoba zdobená svislými žebry.

Skupinu těchto hlubokých hrobů uzavírá doposud nejhlubší hrobka, jaká byla z doby stěhování národů v Evropě nalezena. Opět v těsné blízkosti hrobu č. 79, směrem k jihu, ležela hrobka č. 30, orientovaná delší osou od západu k východu. Měla povrchový půdorys oválu / nebo obdélníku se zaoblenými rohy / s delší osou 560 cm a kratší 390 cm. Hrob se směrem ke dnu konusovitě zužoval a jeho dno leželo v hloubce 750 cm. Z metodických důvodů, za účelem sledování usazování písčitohlinitých splachů do otevřené vykradené hrobové jámy byl ponechán 1 m široký profil, vedený ve směru od S k J. Rovněž v této hrobce byla původně zkonstruována mohutná hrobová komora z na sucho na sebe nakladených více jak metrákových vápencových balvanů / celkem zhruba 1,5 tuny/. Mezery mezi nimi byly vyplněny drobnějšími kameny. Zřejmě bez větších zásahů zůstala asi 180 cm vysoká a až 100 cm široká kamenná stěna užší východní strany komory. Až na některé spodní velké balvany však byly ostatní stěny pobořeny a kameny vyzvednuty. Při vykrádání zůstaly hromady písku a balvany okolo otevřené jámy a pak se samovolně chaoticky sesouvaly dolů. Při vybírání písčitohlinité výplně, vápencových kamenů a balvanů, jsme používali zprvu dřevěného lešení, poté elektrického vytahovacího vrátku, transportéru a při vyzvedávání balvanů z hloubky 7,5 m i několika autojeřábů.

Z kostry bezpochyby význačné osoby se dochovala lebka a zčásti některé kosti trupu. Dolní část těla byla zničena zásahem. Z nálezů je nejvýznamnější stříbrná ozdoba obdélného tvaru / 2,6 x 2,1 cm, síla desítky 0,4 cm/, zdobená pleťencovým ornamentem technikou niello. Z původně bohaté hrobové výbavy se dochovaly dále pouze zlomky bronzového plechového okutí se zbytky dřeva a masivní bronzové kování s pečetítkovým výčnělkem.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhorský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné